

דף מקורות - פרשת ניצבים - תשובה בששון

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור לכב' אלול תשע"ז

א. דברים ל' - והיה כי יבאו עליך.. הברכה והקללה.. ושבת עד ד' אלוקיך.. ושב ד' אלוקיך את שבותך.. ומל ד' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך.. והותירך.. לטובה, כי ישוב ד' לשוש עליך לטוב כאשר שש על אבתיך. כי תשמע בקול ד' אלוקיך לשמר מצותיו וחקתיו.. כי המצוה הזאת.. לא נפלאה הוא ממך.. לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה.. כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו. אבן עזרא - אבותיך. שנחלו הארץ. מלבי"ם - האבות הקדושים..

ב. ישעיהו לה' - יששום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת. מלבי"ם - הששון, גדרו הסימנים החיצונים שיעשה להוראת השמחה ויו"ט כמו משוש כנור, משוש תופים, שמן ששון.. וגיל גדרו ביחוד שמחת הלב על בשורה טובה פתאומית, כי זה הבדלו מן שמחה שבא על שמחה תמידיית רגילית..

ג. ישעיהו יב' - ואמרת ביום ההוא אודך ד' כי אנפת בי ישב אפך ותנחמני. הנה א-ל ישועתי אבטח ולא אפחד כי עזי זזמרת י-ה ד' ויהי לי לישועה. ושאתם מים בששון ממעיני הישועה. רש"י - אודך כי אנפת בי - והגליתני וכפר גלותי עלי ועתה נרצה עוני וישב אפך ותנחמני. יונתן - ותקבלון אולפן חדת בחדוא מבחירי צדיקייא. רש"י - ממעיני הישועה - כי ירחיב לבם על ידי ישועה הבאה להם ויתגלו להם רזי התורה שנשתכחו בבבל על ידי הצרות.

ד. תהלים נא' - תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין. תשמיעני ששון ושמחה תגלנה עצמות דכית.. לב טהור ברא לי אלוקים ורוח נכון חדש בקרבי.. השיבה לי ששון ישעך.. רש"י - השיבה לי ששון ישעך - רוח הקודש שנסתלק מעלי.

ה. ירמיהו לא' - ..מזרה ישראל יקבצנו ושמרו כרעה עדרו.. ובאו ורננו במרום ציון.. והפכתי אבלם לששון..

ו. מגילה טז: - ליהודים היתה.. אמר רב יהודה, אורה זו תורה.. שמחה זה יום טוב.. ששון זו מילה.. ויקר אלו תפלין..

ז. קובץ ב' ד' - כמה סיבות ישנן לעיצובן, ועל כולן צריכים להתגבר בשמחה של מצוה, שהיא שמחה תדירית הראויה לישראל, מצד אור הרוחני ששורה בהם תמיד. הסיבה האחת היא נטייה מעשית להנאה גסה, שהנשמה נמשכת על ידה למקום החושך, והיא מתעצבת על ירידתה. וראוי להפוך יגון עצום זה לששון, כי בעלייתה של הנשמה מתוך עול הגלות שגבר עליה, הרי זרם גדול של שמחה עולה מלמטה למעלה, והתוכן האצילי הטהור נעשה יותר עשיר ברוחניותו.

ח. קובץ ג' פז' - כשמתגדל השיעמום והעצבון בלבו של אדם, ידע שממקור היגון וממחשכי השממון יבוא הששון ואור החיים, כי תוהו ובוהו קדמו לעולם הבנין, ואורות מאופל אמר ויהי.

ט. ירושלמי יומא ג' - ר' חייא רובה ור"ש בן חלפתא הוו מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתא ראו אילת השחר שבקע אורה א"ר חייא רובה לר"ש בן חלפתא בר ר' כך היא גאולתן של ישראל בתחילה קימעא קימעא כל שהיא הולכת היא הולכת ומאיר, מאי טעמא, כי אשב בחשך ה' אור לי [מיכה ז' ח'].. מיכה ז' - אל תשמחי אויבתי לי, כי נפלתי קמתי, כי אשב בחושך, ד' אור לי. מלבי"ם - ..מה שנפלתי לעמקי בור, על ידי זה אקום ואתעודד, כי על ידי זה אושע.

י. סוכה מח. - ניסוך המים, כיצד? צלוחית של זהב מחזקת שלשה לוגים היה ממלא מן השילוח, הגיעו לשער המים תקעו והריעו ותקעו.. גמרא. מנא הני מילי? אמר רב עינא, דאמר קרא ושאתם מים בששון וגו'. הנהו תרי מיני, חד שמיה ששון וחד שמיה שמחה, אמר ליה ששון לשמחה, אנא עדיפנא מינך, דכתיב ששון ושמחה ישיגו וגו'. אמר ליה שמחה לששון, אנא עדיפנא מינך, דכתיב שמחה וששון ליהודים. אמר ליה ששון לשמחה, חד יומא שבקוך ושיויך פרוונקא, דכתיב כי בשמחה תצאו. אמר ליה שמחה לששון, חד יומא שבקוך ומלו בך מיא, דכתיב ושאתם מים בששון. אמר ליה ההוא מינא דשמיה ששון לרבי אבהו, עתידיתו דתמלו לי מים לעלמא דאתי, דכתיב ושאתם מים בששון. אמר ליה, אי הוה כתיב לששון כדקאמרת, השתא דכתיב בששון, משכיה דההוא גברא משוינן ליה גודא, ומלינן ביה מיא.

יא. ישעיהו נה' - דרשו ד' בהמצאו.. כי בשמחה תצאו.. מלבי"ם - אם תשובו בתשובה.. כי אז בשמחה תצאו..

יב. אורות התשובה טו' ד' - יש שהלב דוחק תמיד מפני עגמת נפש, בלא טעם וסבה, וזה בא ממקור התשובה, שהאור העליון של זיו השכינה מתגלה בעומק הנפש בצורה מכווצת מאד. וצריך להזיל על נקודה גרעינית זו פלגים גדולים ממעין הדעה העליונה, ואז תצא לאור עולם בהרבה נגוהות, גדולות ומפוארות, ותקיף את כל רז החיים, ועץ החיים יגלה

בהדרת פארותיו על הנשמה. והתעלה והתקדש אז האדם, ויהפך אבלו לששון, וינחם וישמח מיגונו, "ומאופל ומחשך עיני עורים תראינה".

יג. קובץ ח' קצה' - הצער של הצדיקים, בין בגופם בין ברוחם, בין בכבודם בין בממונם, הכל הוא מכוון לצער השכינה. שהם באמת, בפנימיות נשמתם, אך בצער המחשך הגדול של העולמים כולם וכל בריותיהם, מפני ההסתרה של האור האלוקי מהם, הם מצטערים. וזהו הצער העליון ממש, שמניעת הכשרת הבריות מלקבל את השפע הרב של הטוב האלוקי ועוצם חסדיו הבהירים, היא גורמת את מניעת ההשפעה. והצדיקים שנשמתם הקדושה היא ספוגה באמת מאור חי העולמים, הם מרגישים בעומק רוחם את הצער הגדול הזה, והם תמיד משום כן בהעדר מנוחה, במכאובים ויגונים פנימיים. אבל בקרבם תקנן שמחת עולמים, כי סוף סוף הם יודעים שהצער בעצמו ג"כ הוא בגדר ירידה של צורך עליה, והאורה האלוקית תתעלה ביתר שאת ועז ע"י כל מחשכים וכל המכאובים, וכל הצרות הרבות הגשמיות והרוחניות, שכולם יהפכו לרוחה ולמעני ישועות רבות ונפלאות לאין תכלית. וצדיקים ישמחו, יעלצו לפני אלוקים וישישו בשמחה.

יד. פרדס רימונים כג' - ..צדיק ששון איקריו.. ששונה של המלכות תלויה בו.. בהיותו יונק השפע מהבינה דהיינו שמחה..